

Kovács Sándor
Kroó György-díj (2021)
– *Laudáció* –

Kovács Sándor meghatározó alakja az elmúlt fél évszázad magyar zeneművészeti és zenetudományi felsőoktatásának, zenekritika-írásának és zenei ismeretterjesztésének, valamint zenetörténeti kutatásának.

Felsőfokú zongoratanulmányait 1969-ben a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola pécsi tanárképző intézetében kezdte, majd a budapesti Zeneakadémián folytatta, ahol 1977-ben végzett zenetudomány és a zongora szakon. 1988-ban egyetemi doktori, 1997-ben PhD fokozatot szerzett, 2001-ben habilitált.

1977 óta megszakítás nélkül folytat egyetemi oktatói tevékenységet a Zeneakadémián. 2005-ben kapott egyetemi tanári kinevezést, 2020 óta a Zenetudományi Tanszék professor emeritusa. Kivételesen széles körű tárgyi tudása, lenyűgöző előadói képességei, az összefüggéseket megvilágító, szemléletes magyarázatai, illetve az ismeretek átadásában megmutatkozó rendkívüli hatékonysága okán máig az intézmény egyik legnépszerűbb oktatója. Zeneművészek és zenetudósok nemzedékeit vezette be a legmagasabb színvonalon az általános és a magyar zenetörténet, a zeneelmélet, valamint a zenei publicisztika szakterületeire. Különösen emlékezetesek Richard Wagnerről, Bartók Béláról és a 20. századi zeneszerzés-történetről szóló előadás-sorozatai. Két tankönyv szerzője.

1991 és 2005 között a Miskolci Egyetemen is végzett oktatói tevékenységet. Vezető szerepet vállalt mind a két intézményének oktatásszervezési feladataiban. 2001 és 2005 között a Miskolci Egyetem Bartók Béla Zeneművészeti Intézetének igazgatója, 2005 és 2014 között a Zeneakadémia Zenetudományi Tanszékének vezetője, 2013 és 2019 között ugyanezen intézmény Doktori Iskolájának vezetője, 2016-ig a szenátus szavazati jogú tagja volt.

Kovács Sándor zenei ismeretterjesztő és zenekritikai munkássága évtizedek óta jelent mércét, iránytűt és viszonyítási pontot a zeneszerető magyar közönség számára, tevékenysége ugyanakkor generációk óta ad mintát a szakma képviselőinek is. A klasszikus zene népszerűsítéséért, a magyarországi opera- és hangversenyélet szakszerű bemutatásáért végzett munkájának ma elsősorban a közmédia, főként a Bartók Rádió ad otthont. Negyven éven át, 2018-ig működött a *Muzsika* című klasszikus zenei folyóirat, rövidebb időszakokban pedig egyéb szaklapok publicistájaként is. Írásainak egyik legfontosabb küldetése a kortárs magyar zene elemzése és értelmezése, széles közönséggel való megismertetése volt. 2000-ben zenei

szakértőként részt vett a *Gyökerek* című, Bartók Béla életét és életművét feldolgozó film elkészítésében.

1998 óta a Bartók Rádió *Új Zenei Újságjának* felelős szerkesztője, műsorvezetője. E poszton végzett munkássága nemzeti kulturális jelentőségű, hiszen a magyar klasszikus zenei élet friss fejleményeinek, eredményeinek és eseményeinek bemutatásában e magazin inkompenzurábilis szerepet tölt be. Máig részt vesz műsorvezetőként a Bartók Rádió egyéb programjaiban is (így például az egy-egy zenemű közérthető elemzésére vállalkozó *Zenebeszéd*ben, illetve a rövid zeneműveket vagy tételeket színesen egybefűző *Muzsikáló délutánban*), humorral fűszerezett, élvezetes előadói stílusa, eredeti gondolkodása és minden megnyilvánulásán átsugárzó szakmaisága teszi népszerű médiaszemélyiséggé.

Tudományos tevékenységének középpontjában Bartók Béla életműve, a 20. századi zeneszerzés történetének további nagy alakjai és a magyar népzene egyes kutatástörténeti kérdései állnak. Két tudományos könyv, hat könyvrészlet, negyvenhét folyóiratcikk és további négy tudományos közlemény szerzője, valamint két tudományos könyv szerkesztője. 1979 és 2001 között az MTA Zenetudományi Intézet Bartók Archívumának tudományos munkatársa volt. Sebő Ferencsel közösen indította el Bartók Béla népdalrendezésének közreadását.

1985-ben Szabolcsi-díjat, 1993-ban Erkel Ferenc-díjat, 2001-ben Hauser Arnold-díjat, 2003-ban Lajtha László-díjat kapott, 2009-ben a Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztjének birtokosa lett; tagja az MTA Köztestületének.

Kovács Sándor az *Új Zenei Újság* élén közvetlenül lépett egykori tanára, az alapító szerkesztő, Kroó György örökébe. Kroó negyedszázadon át irányította azt a Zenetudományi Tanszéket is, amelynek vezetését Kovács Sándor egy másik Kroó-tanítványtól, Batta Andrásztól vette át. Kovács Sándor muzikológusi habitusa: a zenei ismeretterjesztés terén végzett fáradhatatlan és folyamatos munka, a tanítás szenvedéllyel űzött mestersége, az ezeket megalapozó széles körű, tudományos ismeretanyag, illetve mindezek összekapcsolása joggal juttathatja eszünkbe azt az attitűdöt, amelyet díjunk névadója képviselt.

Péteri Lóránt

(Elhangzott Budapesten, 2021. október 9-én, a Magyar Zenetudományi és Zenekritikai Társaság által alapított Kroó György-díj átadásakor.)